

Monumentnummer*: 513361

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 23 november 1999
Kadaster deel/nr 82742/109

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Haarlem		Haarlem		Noord-Holland			
Straat*	Nr*	House letter*		Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering
Dreef	32				2012 HS	Haarlem	Locatie
Dreef	34				2012 HS	Haarlem	
Dreef	36				2012 HS	Haarlem	
Hazepaterslaan	7				2012 HN	Haarlem	
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*		Appartement aanduiding		Grondperceel
Haarlem		I					692
Haarlem		I					690
Haarlem		I					691
Haarlem		I					1346

Omschrijving**

Inleiding

In 1882 naar ontwerp van de architect A. van der Steur jr. gebouwd BLOK VAN VIER HERENHUIZEN. Het blok woningen ligt aan de westzijde van de Dreef, ten zuiden van de oostelijke toegang tot het Florapark, en is gebouwd in de trant van de neo-Renaissance. Thans (1993) zijn alle woningen als kantoorruimte in gebruik.

Het blok herenhuizen behoort tot het in 1873 door L.P. Zocher ontworpen plan voor aanleg en bebouwing van het Hazepatersveld. Het Hazepatersveld was een weiland, gelegen tussen de Dreef, Hazepaterslaan en Wagenweg, dat kort vóór 1873 door de gemeente Haarlem was aangekocht van de Doopsgezinde gemeente. De gemeente Haarlem stond voor ogen het weiland te transformeren tot een villapark en zij gaf hiertoe het bedrijf van L.P. Zocher's vader, J.D. Zocher & Co., de opdracht om een plan voor aanleg en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

bebouwing van het Hazepatersveld te ontwerpen.

In dit plan van aanleg, dat in 1873 gereed kwam, is een contrast zichtbaar tussen enerzijds de formele, stedelijke aanleg zoals die aan het Floraplein en de Dreef gedacht was en anderzijds de landschappelijke aanleg van het Florapark en een deel van de Hazepaterslaan.

In totaal waren er in het plan vijftig woonhuizen geprojecteerd. In de uiteindelijke uitvoering zouden er echter zesenvijftig worden gerealiseerd, waardoor er sprake is van een zekere verdichting van het oorspronkelijke ontwerp. Als eerste kwam de stedelijk aandoende eclectische bebouwing langs het Floraplein tot stand (1876-'77), gevolgd door de neo-renaissancistische woonblokken langs de Dreef (1880 en 1882). Het Florapark en het westelijk deel van de Hazepaterslaan raakten pas in de periode na 1880 met vrijstaande villa's bebouwd, nadat de in Engelse landschapsstijl ontworpen parkaanleg alhier was voltooid.

De twee blokken herenhuizen langs de Dreef markeren in feite de oostelijke toegang tot het Florapark. Eén blok (Dreef 24-30) is gesitueerd ten noorden van deze entree, het andere blok (Dreef 32-36) ligt ten zuiden van de oostelijke entree tot het Florapark.

De erfafscheidingen tussen de openbare weg en de percelen aan de Dreef, Hazepaterslaan en Florapark zijn bij de aanleg van het villapark in één uniforme stijl ontworpen. Deze oorspronkelijke erfafscheidingen zijn nog bij alle panden aanwezig, al dan niet deels opnieuw opgebouwd.

Omschrijving

Direct aan de straat gelegen bouwblok, omvattende vier herenhuizen, bestaande uit souterrain, bel-etage, verdieping en kapverdieping. Het geheel is gebouwd op een in hoofdvorm rechthoekig grondplan en wordt gedekt door drie afzonderlijke kappen. De drie kappen, bestaande uit afgeknotte schilddaken waarvan de zijschilden zijn bekleed met respectievelijk donkergrijze shingles en lichtgrijze en rode leien in maasdekking, geleden het bouwblok in drie bouwvolumes. Het linker en rechter bouwvolume (ieder één herenhuis omvattende) zijn iets risalerend ten opzichte van het middelste bouwvolume, dat twee herenhuizen omvat.

Het bouwblok is opgetrokken in rode baksteen op een brede gebosseerde hardstenen plint. Het blok is, met uitzondering van de achtergevel, rijk versierd met detailleringen van natuursteen (een zachte soort zandsteen), zoals in de voor- en zijgevels speklagen van natuursteen en tussen de bel-etage en de verdieping een cordonlijst van natuursteen. Rondom de vensters zijn de sluitstenen, aanzetstenen en vensterbanken van natuursteen, waarbij de sluitstenen op de bel-etage zijn voorzien van een leeuwekop en op de verdieping zijn gecanneleerd. Onder de vensterbanken bevindt zich overal een horizontale natuurstenen band met rolwerk. Omlopend is net onder de houten kroonlijst een brede geprofileerde horizontale band van pleisterwerk aangebracht.

De voorgevel (oost) heeft een regelmatige ritmering van in totaal zestien vensterassen waarbij de middelste vensterassen van de twee buitenste bouwvolumes, evenals de vensterassen die de entrees bevatten in het middelste bouwvolume, enigszins risaleren. Deze risalerende delen van de voorgevel worden gemarkeerd door pilasterstellingen die over de bel-etage en verdieping lopen. Deze gecanneleerde pilasterstellingen zijn uitgevoerd in natuursteen en hebben een dorisch kapiteel ter hoogte van de bel-etage en een ionisch kapiteel op de verdieping. Boven de kroonlijst worden deze vensterassen bekroond door een dakkapel. De dakkapellen in de twee buitenste bouwvolumes zijn van baksteen en worden afgesloten door een halfronde fronton. Ter weerszijden hebben deze dakkapellen natuurstenen vleugelstukken en een natuurstenen obelisk. De twee middelste dakkapellen zijn met respectievelijk leien of lood bekleed en bezitten onder meer een oeil-de-boeuf.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

In het middelste bouwvolume van het blok bevinden zich in de twee risalerende vensterassen van de voorgevel, de entrees van de twee middelste herenhuizen (de hoekherenhuizen hebben hun entree in de zijgevel). Deze entrees bevinden zich ter hoogte van de bel-etage en zijn verdiept gelegen in een portiek dat bereikbaar is door middel van een zes treden tellende hardstenen trap. De entrees, die bestaan uit dubbele houten deuren met smeedijzeren sierroosters voor het glaswerk, hebben een natuurstenen omlijsting in neo-Franse Renaissance stijl, die onder meer taps toelopende pilasters met guirlandes en een hoofdgestel omvat. Het hoofdgestel wordt bekroond door natuurstenen cartouche met daarin "ANNO" boven de linker entree en "1882" boven de rechter entree. Boven deze entree-omlijsting bevindt zich ter hoogte van de verdieping een natuurstenen balkon gedragen door natuurstenen consoles met leeuwemaskers. De openslaande dubbele houten balkondeuren op de verdieping bezitten eveneens een natuurstenen omlijsting, bestaande uit onder meer een dorische pilasterstelling met een halfronde beëindiging

De vensters in de voorgevel zijn, evenals de vensters in de zijgevels, houten schuifvensters al dan niet met een T-naald. Ter hoogte van het souterrain bevinden zich dubbele houten draaivensters. De vorm en het formaat van de vensters variëren per bouwlaag.

De zijgevels (noord en zuid) zijn drie vensterassen breed en bezitten in de middelste, iets risalerende, vensteras de entrees van de hoekherenhuizen. Deze entrees, bestaande uit dubbele houten deuren met smeedijzeren sierroosters voor het glaswerk, worden gemarkeerd door een soort baldakijn van natuursteen die ter hoogte van de verdieping eindigt in een balkon. De baldakijn-achtige entree-omlijsting is uitgevoerd in eclectische stijl met onder meer fantasie zuilen en pilasters waarin zich onder meer guirlandes, ionische kapitelen en dergelijke bevinden. Het geheel staat op een hardstenen bordes dat bereikbaar is door middel van een vijf treden tellende trap. De dubbele openslaande houten balkondeuren ter hoogte van de verdieping zijn eveneens door een versiering van natuursteen omlijst. Deze middelste vensteras van de zijgevels is boven de kroonlijst doorgetrokken tot een bakstenen dakkapel die wordt beëindigd door een gebroken fronton. Ter weerszijden van de dakkapel bevinden zich vleugelstukken van natuursteen.

De achtergevel (west) is soberder van uitvoering en is op de hoeken en in het midden risalerend uitgebouwd. In de achtergevel bevinden zich, naast een tweetal oorspronkelijke houten serres verschillende typen vensters en deuren, sommige deels gewijzigd. De oorspronkelijke interieurs van het blok herenhuizen zijn nog deels intact. De oorspronkelijke tuinen bij het blok zijn nog voor een deel aanwezig.

Linksachter en ter rechterzijde van het huizenblok bevindt zich, langs de straat, nog de oorspronkelijke erfafscheiding. Deze erfafscheiding bestaat uit een laag bakstenen muurtje afgedekt door een hardstenen plint, met daar bovenop een donkergroen geverfd smeedijzeren sierhekwerk. Rechts van het pand wordt de erfafscheiding onderbroken voor een entree. Deze entree bestaat uit een dubbel openslaand donkergroen geverfd smeedijzeren hekwerk dat aan weerszijden wordt gemarkeerd door een donkergroen geverfde gecanneleerde ijzeren zuil op een hardstenen basement. Het korintisch kapiteel van de zuil wordt bekroond door een dennenappel

Waardering

Uit 1882 daterend blok van vier herenhuizen in neo-Renaissancestijl van algemeen belang wegens architectuurhistorische en cultuurhistorische waarde, alsmede wegens ensemblewaarde als onderdeel van het villapark dat sinds 1876 op de plek van het Hazepatersveld werd gerealiseerd, als grotendeels gaaf bewaard voorbeeld van laat 19-de-eeuwse woonbebouwing voor de gegoedestand naar ontwerp van de Haarlemse architect A. van der Steur.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Woningen en woningbouwcomplexen

Woonhuis(K)

Woonhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument